

GASILEC

Letnik XXXVIII.

Glasilo »Gasilske zajednice za Dravsko banovino«

Izhaja vsak mesec. / Posamezna številka 2.50 Din, za inozemstvo 3 Din.
V »Zajednici« združene gasilske čete dobijo po en izvod »Gasilca« brezplačno.

V Ljubljani, dne 20. maja 1934. ● Številka 5.

Našim gasilskim materam — ženam!

Meseca maja proslavljajo po vsem svetu matere. Vsi tekmujejo, da na primeren način počaste in razvesele svojo mater.

Mi gasilci imamo dovolj vzrokov, da posvetimo tudi mi nekaj vrstic našim materam — materam naših otrok — našim ženam. Posebno gasilska mati — žena ima toliko pravic, da jo počastimo, kakor vsaka druga žena na svetu.

Zasluge naših gasilskih mater-žena so velike — neizmerne. Gasilci, ki prostovoljno ali poklicno vršimo našo dolžnost, imamo svoje žene le kot prostovoljne gasilske tovariše ob strani in za marsikaterega gasilca se imamo zahvaliti ženi, nevesti ali materi, ki ga je sama uvrstila v naše vrste.

Gasilec gre skoraj brez izjeme sporazumno s svojo ženo na vršitev svoje nevarne dolžnosti, molitev žene in otrok spremlja njegovo plemenito delo in ponosen pogled, vesel ter

prisrčen sprejem ob povratku na dom, je prostovoljnemu gasilcu prvi in navadno edini izraz zahvale in priznanja za njegov gasilski poklic.

Kdor še dvomi, da gre našim materam, ženam naših otrok, ista zasluga za našo stvar? Mi gremo na delo, preziraje naše zdravje in življenje! In naše žene? — One nas puste vršiti svojo dolžnost in se odrečejo sreči in veselju in živijo v strahu pred bednim življenjem in težkim življenjskim bojem.

Zena, ki nas pusti zdrave in polne življenja k ognju, doživi mnogokrat, da se ji povrne mož bolan, ožgan, morda celo mrtev in žena mora potem s težkim življenjem in delom skrbeti zase in za naše otroke, se vse premalo spoštuje in čišla. V polni zavesti izražamo tudi mi gasilci našim materam-ženam vse spoštovanje in ljubezen, ko ves svet povzdiguje in časti svoje matere.

Službene vesti starešinstva Gasilske zajednice za Dravsko banovino

Starešinstvo Gasilske zveze Kraljevine Jugoslavije je na svoji seji dne 23., 24. in 25. aprila t. l. v smislu čl. 11. pravil gasilske službe predpisalo nastopno obliko in velikost gasilskih praporov (zastav):

1. Gasilski prapor je štirioglate oblike, 120 cm dolg in 100 cm širok. Pri tem niso vštete zlate resice okoli prapora, ki služijo v njegov okras in ki ne smejo biti daljše od 5 cm.
2. Ornamentalna izdelava prapora (narodni motivi) lahko simbolično prikazuje katerikoli kraj (del) kraljevine Jugoslavije.
3. Kopje (ročaj) je dolgo 2.5 do 3 m in je izdelano iz trdega lesa. Lahko je izdelano tako, da se more v sredini razstaviti in se tako na voznjah in potovanjih lažje nosi. Lahko je tudi opremljeno s sponkami, na katere se prapor pripne, odnosno vsak čas sname.
4. Vrh kopja je okrašen s simboličnim znakom, ki predstavlja lipov list iz pozlačene ali posrebrenne kovine. Dolžina lista je 25 cm.

Vse ostalo glede prapora se nahaja v pravilih gasilske službe čl. 10.—13.

Ta predpis je obvezen za vse gasilske čete.

Na isti seji starešinstva gasilske zveze kraljevine Jugoslavije so bile predpisane tudi enotne legitimacije za člane vseh

gasilskih ustanov. Gasilska zajednica Dravske banovine je dobila pooblastilo, da tiska članske legitimacije za svoje področje na podlagi predpisanega vzorca v slovenščini. Članske izkaznice (legitimacije) bodo opremljene s sliko. Toliko v vednost vsem gasilskim četam, da ne bodo izdajale članskih izkaznic, dokler ne dobijo od zajednice predpisanih.

1. Vsa župna starešinstva in gasilske čete, ki še nimajo predpisanih štampiljk, pozivamo, da si jih nemudoma nabavijo, kakor je to predpisano z gasilskim zakonom. Odslej bo zavržen vsak dopis, ki bo žigosan z nepravilnim žigom.

2. Rešenjem ministrstva fizičnega vaspitanja naroda treba v pogledu vpisovanja članov inozemcev postopati takole:

a) Vsak inozemec mora vložiti pri upravnem odboru čete prošnjo za sprejem, kolkovano s 25 Din kolekom. Priložiti je treba uverenje politične oblasti, da prebiva prosilec najmanj 3 leta v naši državi, kakor tudi uverenje o političnem in moralnem vedenju, ki se lahko izdajo v enem aktu.

b) Po prejemu prošnje sklepa upravni odbor o sprejemu prosilca. Ako se izjavi upravni odbor za sprejem, odpošlje prošnjo z obširno utemeljitvijo svoji neposredni višji gasilski župi, ki jo dostavi takoj gasilski zajednici in ta zopet vatrogasnemu savezu s svojim mišljenjem in predlogom.

O vzrokih požara

Konec.

Ob koncu bi še izpregovoril o požigih in psihologiji požigalcev.

Požigi se izvršijo iz raznih nagibov.

Večina otrok se pač kaj rada igra z ognjem, veseli jih zanetiti ogenj. Odstotek požigov, povzročenih od otrok, je velik in mnogo jih vzame nagnjenje do ognja s seboj v življenje. Beganje in tekanje tolikih ljudi k požaru ni le radovednost. Obkolijo požarišče, ovirajo gasilce pri njihovem delu in se razveseljujejo nad lepimi plameni. Za nje je požar prizor. Mnogo jih očito prizna, da je za njih dviganje in prasketanje plamenov in razširjenje požara ter stebri dima nekaj neizrečeno lepega.

Ako smo odkriti, bomo priznali: »Vsi gledamo radi velik požar!« Da pa napravi požar na gasilce in kriminaliste lep prizor, tega bi pač ne mogli trditi, zakaj naša največja naloga je, da ravno tukaj stavimo v službo vse naše znanje.

Veselje do požara je že mnogo ljudi dovedlo do požiga — zločina. Mogoče je, da se najde požigalec, ki požiga le iz veselja do ognja, mogoče je pa tudi, da to nagnjenje pospešijo drugi vzroki, kakor maščevanje, škodoželjnost, dobičkaželjnost itd. Ljudje, ki so n. pr. požigali iz maščevanja, so pri zaslišanju izjavili, da bi ne imeli poguma do požiga, ako bi jih k dejanju ne vodil še drugi vzrok: »Da bi videli, kako lepo gori!«

V mnogih primerih dovede do požiga tudi domotožje. So to navadno mlada dekleta v dobi razvoja, ki so bila poslana z doma v službo. Te žene hrepenenje do doma k temu dejanju. Tudi tukaj lahko sodeluje veselje do ognja. So slučaji, kjer je bilo veselje do ognja edino merodajno. N. pr. nek trinajstleten deček je štirikrat zažgal samo zato, da je lahko videl odhod novoustanovljenega gasilnega društva. Nek mlad mož, član gasilnega društva, je celo sedemkrat zažgal, da je pokazal pri gašenju svoj pogum in spretnost.

Deset let star deček je zažgal, da je videl svojega očeta v ujiformi trobiti alarm. Neka žena je pa hotela videti svojega moža, ki so ga pravkar izvolili za poveljnika, pri požaru. Prav tako je zažgal novoizvoljeni poveljnik, da se je lahko pokazal pri ognju. Tu so bil vzroki: veselje do ognja ali pa prekomerna častihlepnost.

Nek čuvaj je zažgal osemkrat samo zato, da je zaslužil za prijavo požara določeno nagrado.

Neka poroča je obsodila člana gasilnega društva radi štirih požigov in dveh poizkusov požiga na osem let ječe. Požigal je zato, da je bil prvi pri ognju in se je izkazal pri gašenju.

Verjetno je, da prav veselje do ognja vodi do mnogih požigov. Ti ljudje spadajo v vrsto najbolj nevarnih požigalcev, ki jih ni mogoče odvrniti od njihovega nagnjenja. Pri njih ne učinkuje morala, ne vera, ne strah pred kaznijo itd.

Kakor poznamo strast za različno zbiranje ali potovanje, neukrotljivo veselje do lova, strast do kvartanja, nepoboljšljive tatove in drugo, tako moramo tudi tukaj priznati nepremagljivo veselje do ognja in jasen nam bo vzrok velikih požarov, pri katerih navadno pravijo: »Nastali so iz neznanih vzrokov!«

Seveda ostane še mnogo drugih vzrokov: maščevanje, ljubosumnost in gmotni razlogi. Čudni pa so požigi, ki jih povzročijo pijanci iz navade ali pa ljudje, ki povzročijo požar le radi tega, da dobijo po požaru v ječi svojo streho in hrano, zato pa požigajo manjvredne stavbe in kopice. Največji odstotek požigov pa nastane vsled želje po zavarovalnini. To mnogokrat radi slabe stavbe, trgovine ali pridobljenih znanj v tehničnem ali kemičnem oziru, kar pomaga ljudem požigati svoje lokale, trgovine ali obrtne prostore in ostati pri vsem tem nedolžen.

Ali je to slučaj, da je v pokrajini z razvitim hmeljarstvom v letu, ko je bil hmelj zelo poceni, skoraj vsak dan gorela kaka hmeljska sušilnica, a drugo leto, ko je bil hmelj desetkrat dražji, ni bilo tam nobenega požara. Ali je bil to slučaj, da je pogorelo največ starih mlinov, a le malo novih, modernih. Težko je dokazati požigalca požig. V nekem slučaju se je sklepalo iz govorjenja žene požigalčeve in iz raznih znakov, da bo mlin neko gotovo noč pogorel. Gasilci dotičnega kraja so bili o tem poučeni ter so nastavili straže, ki so opazovale moža na poti iz gostilne, videli so razsvetljeno poslopje in opazovali prve znake požara itd.

Mlin je vkljub temu zgorel, a mož je bil vkljub opazovanju oproščen, ker se mu ni moglo dokazati, da je prav

Spisal: Zdravko Mikuz, šolski upravitelj na Brezovici.

Za domovino

I. Župan Skalar.

Uvod.

Ne bom te mučil cenjeni(a) bratec(ka) s popisovanjem naših krajev, ker je naša domovina lepa in zanimiva, če jo opazuješ od severa do juga, ali od vzhoda do zahoda. Vsako naselje, bodisi vas ali trg, bodisi mesto ima nekaj večjih, nekaj manjših hiš, znak dobrih ali slabih gospodarjev.

Tudi posameznih oseb ne bom opisoval, ker je pač vseeno, ali ima človek kostanjeve ali črne lase, sive ali rjave oči, ali je velik ali majhen, važneje je, kakšnega drevesa sad je in kakšno vzgojo ima. To boš razvidel iz delovanja oseb.

V srednje veliki vasi, recimo ji Vrh, je gospodaril župan Janez Skalar, katerega predniki so dobili pred stoletji priimek po skalah na svojem posestvu. Hote ali nehoti se je oprijelo tudi značaja vseh Skalarjev nekaj krepkega. Vsi so bili dobri gospodarji, kremenitega značaja, — zaradi katerega so jih sovaščani spoštovali. »Skalar je to rekel,« — »Skalar je to storil« — je bilo kakor magnet, ki jih je pritegnil k posne-manju. Skalarje je cenila tudi duhovska in posvetna gosposka.

Kadar so bile občinske volitve, ni nihče vprašal, kdo bo župan, kajti vsa občina je vedela, da nihče drugi kot Skalar in ko se je ustanovilo v vasi prvo gasilno društvo, so vedeli vsi člani, da bo načelnik Skalar, če bo le hotel. Gasilci so mu naložili čast, ker so vedeli, da le on zna vršiti tudi dolžnosti in nositi stroške, ki so zvezani s častjo.

Nekega dne sedi župan Skalar pri mizi in čita uradne dopise. Kar priteče njegov sinček Ivanček v sobo: »Oče! Cigani so v vasi!« Skalar: »Kako to veš?« Ivanček: »Z Na-

sajenovim Franckom sva se igrala pri vaškem vodnjaku, pa so se pripeljali po klancu. Štiri voze jih je!« Oče: »In kam se peljejo?« Ivanček: »Bradat cigan je vprašal Dolinarjevega Luko, kje je župan in ta je pokazal našo hišo. Zdaj se peljejo semkaj. Vse polno jih je, starih in mladih, pa štiri pare suhih konj imajo, enega medveda, dva psa, enega velikega črnega kosmatinca, pa enega malega, veste takega, ki ima krive noge!« Oče: »Prav, prav! Ali si se pa danes že kaj učil, fantič moj?« Ivanček: »Nisem se še, pa grem takoj v sobico in bom napisal nalogo. Oče, ali bom smel potem gledati cigane?« Oče: »Ako boš lepo napisal nalogo, jih bosta šla pogledat z Milko. Sam pa ne smeš laziti okrog njih, ker cigani take male otroke, kakor si ti, radi ukradejo. Kje bomo potem iskali našega Ivančka?« Ivanček: »Ne bodo me ukradli ne, ker me bo varovala Milka, zdaj se pa grem takoj učiti! Potrese očetu roko in steče iz sobe.

Vstopi stari Janez Hudorovič. Hudorovič: »Gospod župan, prosim, da bi se smeli ustaviti v vasi za par dni. Popravljamo kotle in motike in krampe in srpe. Vse lepo popravimo, pa malo računamo: samo malo moke, masla pa špeha poprosimo, pa medveda kažemo, vejo g. župan, kak lepo pleše, pa nič ne krademo. Bog ve da ne, gospod župan!« Skalar: »Vem, vem, kako je z vami. Nič ne kradete, ali pobere radi, če kje kaj leži. Saj veš, Janez, kako je tisti tvoj bratec samo vrv pobral, ki je ležala na cesti. Pobral je vrv in jo vlekel za seboj. Da je pripeta na drugem koncu krava, tega seveda ni videl — kaj?«

Hudorovič: »Gospod župan! To delajo oni drugi cigani, oni lumpje Rajdiči, mi pa smo pošteni, Bog ve da res, gospod župan!«

Župan: »To bomo še le videli. Z dovoljenjem g. glavarja vas pustim, da stolčete za cesto 90 m³ kamenja. Občina vam plača po 5 K od kubičnega metra, ko bo delo dovršeno.

on povzročitelj požara. Državni pravdnik je ob tej priliki rekel: »Mi prav dobro vemo, da ste vi požigalec, a vas ne moremo obsoditi, ker nam primanjkuje dokazov!«

Da se požig težko dokaže in je vsled tega nastala pravdna zmota, dokazuje sledeči primer, ki se je zgodil nekje na Nemškem:

Leta 1908. je v neki vasi gorelo dvanajstkrat. Vsa vas je bila v velikem strahu. Poizvedbe so ostale začasno brezuspešne. Sčasoma se je sum zvrnil na šestdeset let starega kmeta in njegovega sina. Oba so zaprli. Sina so nekako po šestih tednih izpustili iz preiskovalnega zapora, očeta pa je obsodila porota na tri leta ječe. Ko je mož obsedel nekako pol kazni, je zbolel in umrl kot jetnik. Vedno je zatrjeval svojo nedolžnost in to tudi duhovniku jetnišnice, ki ga je posebno za boleznimi mnogokrat obiskal. Čez dvajset let se je oglasil pravi krivec, ki je kot šestnajstleten deček izvršil vse požige, a je pri porotni preiskavi celo nastopil kot priča ter obtoževal nedolžno obsojenega očeta. Kriva prisega mu ni dala miru, dokler se ni javil oblastem.

Nek mlad sodnik se je nekoč ob priliki preiskave požiga tako razjezil, da je vrgel spise po mizi rekoč: »Pri preiskavah

radi požigov se itak ne dožene nikoli pravega krivca!«

In popolnoma mu ne moremo odrekati upravičenosti te izjave, kajti zelo težko je dognati požigalca. To pa ne sme odvracati od tega, da bi vsled tega ne pomagali tudi na tem polju, da se tako zmanjša število požarov in ohrani tako nacionalno premoženje.

Vsak požar pomeni znižanje ne le premoženja pogorelečevega, temveč celotnega nacionalnega premoženja. Le pozdraviti moramo stremljenja oblasti, ki ob vsaki priliki podpro to misel, kajti v vsakdanjosti kaj radi pozabimo pomen tega kratkega stavka. Redno vzdrževanje kurilnih naprav v stanovanjskih in gospodarskih poslopijih, čim večja sigurnost pri električnih napravah, naprava strelvodov in brezobziren boj požigalcem, so sredstva in pota posameznikov, da dosežemo čim večjo varnost pred ognjem.

Naša naloga pa bodi, da pazimo pri ognju na vse, kar bi dovedlo do tega, da se čim prej dožene povzročitelj požara, kajti pot do požigalca vodi preko vzroka požara.

Iz nemščine prevedel Lj. M.

Ing. Dolenc Fran, inšpektor zajednice Dravske banovine:

Strupeni plini pri požarih

Pri gašenju požarov ogrožajo življenje gasilca ogenj, deli stavb, ki se podirajo, električna struja in strupeni plini. Od teh so poslednji najnevarnejši, ker jih po večini ni mogoče takoj opaziti in se iz tega vzroka gasilec tudi ne zaveda nevarnosti, ki mu preti. Moderna gasilska taktika uči, da je treba najprej napasti leglo požara. Ker se pa to leglo navadno nahaja v notranjosti stavb, je treba prodreti in delati v močno zakajenih prostorih.

Dim nastane pri gorenju in je po svojih kemijskih sestavinah zelo različen, kakršna je pač goreča snov. Najnavadnejši dim pri požarih nastane pri gorenju snovi, ki sestojijo v glavnem iz ogljika, vodika in kisika, kot so les, seno, slama, papir, bombaž itd. Tak dim vsebuje poleg plinov, ki so spojine ogljika s kisikom, še vodno paro, terove pare in delce neizgorelega ogljika. Trdni delci ogljika dražijo sapnik in pljuča, enako tudi nekatere sestavine terovih par; niso pa to

strupi. Strupi so snovi, ki kvarno vplivajo na človeško telo in ga onesposobijo, da bi vršilo nemoteno svojo funkcijo. Navadno tudi razvrščamo strupe po njihovih učinkih na človeško telo in njegove organe. Tako imamo krvne, živčne, kožne, pljučne in želodčne strupe. V naslednjem se hočemo seznaniti v prvi vrsti s strupenimi plini, ki se pojavljajo pri požarih. Ogljik se spaja s kisikom — kot sem že v prejšnji številki »Gasilca« razložil — v ogljikov monoksid, če je malo kisika na razpolago, če je pa kisika dovolj, pa v ogljikov dioksid. (12 g ogljika potrebuje za tvorbo ogljikovega monoksida 16 g kisika, za tvorbo ogljikovega dioksida pa je potrebno na vsakih 12 g ogljika 32 g kisika.) Ogljikov monoksid je zelo strupen plin, dočim je ogljikov dioksid nevaren človeku šele v večjih količinah.

Za lažje razumevanje delovanja teh dveh plinov na človeka, si moramo ogledati najprej dihanje človeka. Za dihanje

Koliko vas je odraslih?« Cigan: »Osem mož in deset žen, pa devet otrok, ki pa še ne morejo delati.«

Župan: »Moški boste delali na cesti, stare pa naj vam kuhajo in varujejo otroke, da ne bodo beračili po hišah. Vsak dan smete vzeti v prodajalni g. Rebernika, ki ga vidiš skozi okno, živeža za polovico zaslužka. Ko bo delo končano, ga pregledam, izplačam g. Reberniku, ostanek pa izročim vam.«

Cigan: »Pa gospod župan: Ali smemo popraviti po vasi kotle, motike in krampe in lopate?« Župan: »To lahko napravite jutraj in zvečer. Na cesti delate od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 6. ure popoldne.« Cigan: »Bomo tako delali, gospod župan, boste videli, da bomo, pa prosim, da bi smeli pasti naše mrhe ob cesti, gospod župan!«

Župan: »Kakor hitro izvem kako vašo nerodnost, jo sporočim orožnikom. Kaj sledi — vam je znano!«

Cigan: »Boste videli, gospod župan, da smo mi poštene, pa nič ne krademo, božja resnica!«

Župan vstopivšemu slugi: »Tone, pelji jih pod vas. Tam naj se utabore na mojem pašniku, potem jim razkaži delo in razdeli potrebno orodje.«

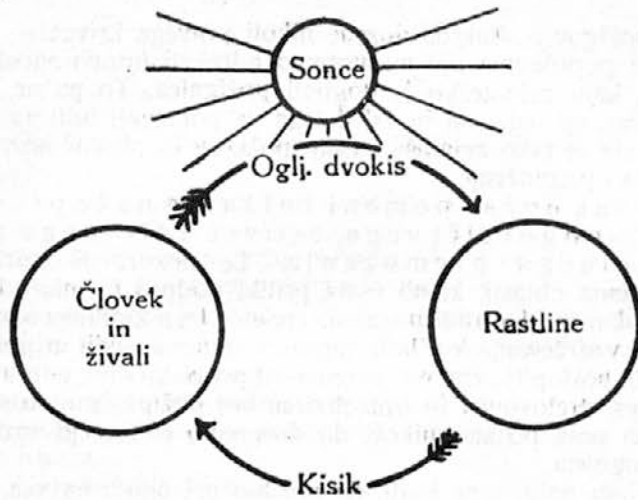
Sluga: »Vse, kar more delati bom spravil k delu na cesto, tudi babnice. Tam naj vedežujejo kamenju.« Župan (ciganu): »Le pojdi starina za slugo, pa ubogajte, če hočete sami sebi dobro!«

Cigan: »Lepo bomo ubogali, g. župan!«

Vstopi mati Neža: »Vedno garaš za občino, za dom ti ne ostaja nič časa!« Župan: »Ej, Neža, saj ti držiš tri vogale pri hiši, ne bo se zrušila, ne!«

Neža: »Kaj pa čem, človek je ustvarjen za delo in ti si tudi ne privoščiš nobenega počitka. Ako si doma, te tarejo skrbi za družino in za občino, največ se pa voziš okrog

oblasti in zapravljaš ljubo zdravje, posebno pozimi.« Župan: »Saj si rekla, da je človek na svetu, da dela, počivali bomo v grobu.« Neža: »Je že res! Ali kdo te bo nadomestil Milki in Ivančku, če nas zapustiš prezgodaj?« Župan: »Nič se ne boj! Skalarji smo korenine. Izpod 80 let ne izprežemo. Moj oče je našel — žal! — smrt pod kolesi voza, ko je hotel ustaviti splašenega konja Repinčkovega Jožeta — pred 20 leti.« Neža: »Taki ste vsi Skalarji. Za druge mislite in delate, nase pa pozabite.« Župan: »Kaj nisi ti ravno taka, ljuba žena? Ali tlači koga daleč na okoli nadloga, da ne bi jo lajšala tvoja dobra roka?« Neža: »Čeprav rada pomagam revežem, vendar ne čutimo pomanjkanja v hiši.« Župan: »Najhuje mi je, če pomagam nevrednemu. Malopridneži dandanes tako radi zlorablajo dobroto.« Neža: »Jaz dajem in si mislim: bo že Bog tako obrnil, da bo prav. Nespametno pa je, deliti denar mladim beračem. Lačnemu dam jesti, raztrganemu kos obleke, če pa hoče denar, mora delati. Hlapec in dekla', pravim prosilcu, morata leto in dan garati od jutranje zore do noči — za par sto kron. Ti boš pa zastoj dobil denar — saj veš kako?! Delaj ves dan, zvečer dobiš plačilo.« Župan: »Tako je prav! Ljudje si sami vzgojijo klataže, ker jim razmetavajo denar. Pa še eno bi bilo potrebno. Vsaka občina naj bi skrbelo za svoje reveže. Ona ve, kdo je potreben obleke, kdo vreden denarne pomoči. V tuji občini pa seveda nikogar ni sram prosjačiti.« Neža: »Ljudje razdajajo denar, ker se boje, da bi jim kak potepuh ne zažgal poslopij.« Župan: »Zato je nujna potreba, da ostane vsak siromak v domači občini!« Neža: »Kaj pa, če bi imela kaka občina toliko revežev, da jih ne bi mogla sama preživljati?« Župan: »Takim občinam naj bi pomagala vlada z dohodki dobrodelne loterije in iz fonda za brezposelne, v katerega bi radi prispevali vsi, ki jih razburja večno odpiranje in zapiranje vrat po beračih.« (Dalje.)

je neobhodno potreben kisik. Odrasel človek ga porabi dnevno povprečno 700 litrov. Kisik pride v pljuča z zrakom (v zraku je navadno 20% ali $\frac{1}{5}$ kisika) in se tu porazdeli po pljučnih mehurčkih, kjer pride v stik s krvjo. V krvi se nahaja snov hemoglobin. Ta se s kisikom spoji v oksihemoglobin. Ta snov je svetlordeče barve, zato je tudi kri, ki se pretaka po žilah odvodnicah (arterijah), svetle barve. Iz pljuč gre torej kri po arterijah po vsem telesu. V telesu se nahaja mnogo ogljika, ki ga telo črpa iz hrane in ta ogljik odvzame oksihemoglobinu kisik ter ga sam porabi za tvorbo ogljikovega dioksida. Ta proces je nekako gorenje v telesu. Ob tem se tudi tvori toplota. To je ona toplota, ki človeka stalno ogreva. Po žilah dovodnicah (venah) odhaja s krvjo hemoglobin in pa ogljikov dioksid nazaj v pljuča. Ogljikov dioksid izdihamo, hemoglobin se pa zopet spoji s kisikom in tako se ta krožni proces dihanja ponavlja. Da pa je v zraku kljub toliki porabi kisika s strani ljudi, živali in tehnike, kjer se rabi kisik pri vsakem gorenju, tega vedno dovolj na razpolago, je preskrbljeno na tale način: Ogljikov dvokis željno vsrkavajo rastline in ga pod kemijskim vplivom sončnih žarkov razkrajajo. Ogljik porabijo za tvorbo novih stanic (da rastlina raste), dočim oddajo kisik v ozračje. Iz tega razloga je v gozdovih tako dober in čist zrak, zato priporoča tudi higiena sredi velikih mest vzdrževanje parkov in nasadov, ki postanejo tako »pljuča mesta«.

Ogljikov monoksid ali ogljikov enokis je plin brez barve, duha in okusa in baš iz tega razloga tako nevaren. Je eden najstrupenejših plinov in ravno radi tega, ker tako pogosto nastopa, zahteva tudi od vseh največ človeških žrtev. Poleg tega se zelo rad vname, celo eksplozira in gori z modrim plamenom. Kot strup deluje na možgane in živce ter povzroča osuplost, strah, pozabljivost in omrtvičenje. Obenem je pa še krvni strup. Iz krvnega oksihemoglobina izpodriva kisik in se poleg tega sam (in to 250krat raje od kisika) spoji z njim v ogljikov oksihemoglobin. Na ta način je telo naenkrat brez kisika in posledica je smrt. Tudi skozi kožo pronica ta plin v telo, kar pa ni tako nevarno. Spodnja meja njegove strupenosti je že pri 0,03% (to je 3 dele plina na 10.000 delov zraka). Če se pa nahaja v ozračju 1% oglj. monoksida, umori človeka že v par minutah.

Oglj. monoksid nastopa povsod, kjer zgorevajo ogljika bogate snovi ob slabem dotoku zraka. Na ta način se pojavlja v slabih pečeh, ki imajo premalo ali pa nepravilen dotok zraka, če je zaprt v peči zapah (ki je sedaj oblastveno prepovedan), pronica tudi skozi razbeljene stene peči in zidovja in se zato lahko pojavi tudi tam, kjer bi se ga nihče ne nadejal. Dalje se razvija v likalnikih na oglje — likarice navadno tožijo, da jih boli glava, v zaprtih garažah, če teče motor avtomobila, ker je sestavni del izpušnih plinov. Najnevarnejši so pa nekateri industrijski plini, kot vodni plin, ki vsebuje do 40% oglj. monoksida, generatorski plin in plini visokih peči, ki ga imajo do 30%. Plini po eksplozijah min in granat v zaprtih prostorih, dalje plini, ki se tvorijo po razstreljevanju v rudnikih, plini po eksplozijah treskavih plinov, premogovega prahu, moke, sladkornega prahu itd. vsebujejo včasih do 50% oglj. monoksida. Največ zastrupljenj s tem plinom pa povzroči svetilni plin. Ker je v njem 5—15% oglj. monoksida, povzroči udihan preko noči gotovo smrt.

Dalje imamo še en živčni in krvni strup, ki se nahaja v plinih pri gorenju celuloide, filma in gramofonskih plošč.

To je cijan in njegove spojine dician in cijanova ali pruska kislina. Pri vseh teh kislinah se cijan spoji s hemoglobinom krvnih teles v cijanhemoglobin in tako prepreči telesu dostop kisika. Cijanovna kislina je spojina dušika, vodika in ogljika in je tekočina, ki vre že pri 25°. Ima karakterističen duh po grenkih mandljih. Že 50 mg ($\frac{1}{100}$ grama) v m³ zraka dalje časa vdihane povzroča glavobol in bljuvanje, večje množine pa takoj usmrte.

Ogljikov dvokis je slab strup, ki v manjših količinah ne vpliva kvarno na človeško telo. V zraku ga je 0,04%, iz pljuč izdihani zrak ga pa vsebuje 4%. Uporablja se mnogo v industriji sodavice in za točenje pive. Tudi nekatere mineralne vode vsebujejo ta plin, ki izpuhteva potem iz tekočine v obliki malih mehurčkov. Ogljikov dvokis je plin brez barve, malo kiselkastega duha in okusa in deluje primešan vodi kot pijača (sodavica) osvežujoče in kot želodčno zdravilo. V zraku, ki vsebuje 1% oglj. dvokisa, dihamo že malo težje, prenesemo pa brez škodljivih posledic do 5%. V sobi, kjer je dosti ljudi, ki vsi izdihavajo ogljikov dvokis, postane kmalu ozračje »težko«. V koncentracijah (nasičenosti) preko 8% oglj. dvokisa ugasne luč in človek kmalu omedli.

Ta plin se pojavlja pri vsakem gorenju, kjer je za zgorevanje ogljika na razpolago dovolj kisika in je tako tudi glavna sestavina dima. Važno je, da je $1\frac{1}{2}$ krat težji od zraka in se zato vedno drži pri tleh. Mnogokrat se pojavlja v jamah, rudnikih in kleteh, zlasti če se vrši v teh kako alkoholno vrenje. Gotovo je še v spominu nesreča v Žalcu. Nekdo je padel in omedlel v jami, kjer se je nahajala večja množina sliv. Te so pri gnitju razvijale ogljikov dvokis, ki je postal za dotičnega usoden. Par reševalcev, ki so mu hoteli pomagati, je tudi omedlelo in šele z veliko težavo se je posrečilo spraviti vse iz jame in z umetnim dihanjem k zavesti, dočim je bila za prvega vsaka pomoč brezuspešna, ker je že umrl. Zlasti nevarne so zaprte kleti, v katerih vre mošt. Človek, ki stopi v klet, niti ne zapazi, kedaj zaide v območje ogljikovega dioksida, naenkrat mu zmanjka sape, v glavi se mu zavrti, in ko pade, je že izgubljen, če ne pride takoj pomoč, kajti pri tleh se nahaja še več tega plina, ki je kisik popolnoma izpodrnil. Večinoma se skušajo ljudje prepričati, da ni v kaki jami oglj. dvokisa, s tem, da spuste vanjo luč. Če gori luč z nezmanjšanim plamenom, sklepajo iz tega, da se ni treba bati zastrupljenja, pač pa je taka preizkušnja nevarna, ker se v jami lahko pojavljajo tudi vnetljivi plini, ki jih plamen luči vname in nastane celo eksplozija. Iz tega razloga take preizkušnje niso priporočljive in dopustne le z varnostnimi »Davy-jevimi« svetilkami.

Seznani smo se z dvema skupinama strupenih plinov in sicer s krvnimi in živčnimi strupi prve skupine in z dušljivimi plini, ki spadajo v drugo. Prehajamo k tretji skupini. Sem uvrščamo pline, ki dražijo in razjedajo pljuča in dihalne organe. Teh je precej, zlasti takih, ki so se jih posluževali v vojni. Za gasilca pa pridejo v poštev tako zvani nitrozni plini, ki se razvijajo poleg že omenjenega oglj. monoksida in cijanove kisline pri požarih filmov in celuloide. Nitrozni plini nastanejo le tedaj, če vsebuje goreča snov dušik (n. pr. beljakovine, volna, soliter, filmi). Razvijajo se pa tudi pri razpadu dušikove ali soliterne kisline, če pride ta v stik s kovinami ali pa z lesom, s krpami in papirjem. Navadno so rdečerrjave barve, sladkega okusa in ostrega, žgočega duha. Vdihani povzročajo najprej močan kašelj, draženje v sapniku in pljučih, dalje časa vdihani pa oslabeledost, vedno težje dihanje, krvav in penast izmeček iz pljuč in končno smrt.

Iste lastnosti ima tudi žveplov dvokis (žveplov dioksid), ki se razvija pri gorenju žvepla. Razjeda bronhije (pljučne cevčice) in pljučno tkivo. Bolj nevaren in strupen je klor, zelenkastorumen, težak plin, ki se mnogo rabi v kemijski industriji. Že 1% v zraku je življenju opasen. Najhujši strup te skupine je tekočina, ki vre že pri 8° in je potemtakem pri navadnih temperaturah plin fozgen imenovan. Mnogo so ga uporabljali v svetovni vojni kot ofenzivni plin, za gasilca pride pa tudi v mirnem času v poštev in sicer v toliko, ker se pri gašenju s tetraklorogljikom pod gotovimi pogoji tvori tudi fozgen. Spada med najhujše pljučne strupe in je 10krat bolj strupen kot klor.

V splošnem je za prvo pomoč potrebno zastrupljenca najprej prenesti na sveži zrak, odpeti obleko ter mu z umetnim dihanjem in dovajanjem kisika spraviti kolikor mogoče strupa

iz pljuč. Izjemo tvorijo zastrupljenci s plini zadnje skupine, ki razjedajo pljuča. Tem bi se stanje z umetnim dihanjem samo poslabšalo, ker rabijo ranjena pljuča predvsem mir. Pač pa je dobro, da se jim dovaja v pljuča kisika, a zelo previdno in brez pritiska. Imamo pa še druga sredstva, kot puščanje krvi, vbрызganje (injekcije) raznih protistrupov itd., kar pa morajo vršiti le zdravniki.

Kot obrambna sredstva za te pline so najboljše maske in dihalni aparati, s katerimi se bomo seznanili prihodnjič. Dobro sredstvo je dalje zračenje zakajenih in zapljenjenih prostorov (če se ni bati, da bi se ogenj radi tega preveč ne razširil), brizganje z najfinejšim razpršilcem, da se zbije oblak plina na tla. Za nekatere pline je tudi dobro polivanje z raznimi kemikalijami, ki jih uničujejo.

Pri vseh požarih, kjer je treba vdreti v zakajene prostore, moramo biti do skrajnosti previdni. Brez maske ali vsaj s kisom namočene gobe pred nosom in usti naj se gasilec ne podaja v dim. Če kljub maski opazi, da se ga loteva omedlevica, oslabele ali da težko diha, naj gre takoj na sveži zrak, sname masko, če jo ima in parkrat globoko izdiha in vdiha. V nujnih slučajih, ko je treba reševati iz dima ljudi in ni na razpolago mask ali gob, naj dotični, preden se poda v dim, globoko vdiha sveži zrak, ki ga potem v zapljenjenem prostoru skuša čim dalje časa zadržati in ko že mora zopet dihati, naj diha površno in ne globoko.

Naslednja razpredelnica prikazuje karakteristične lastnosti posameznih plinov, ki prihajajo v poštev za gasilce v mirnem času.

Ime	Kemijska formula	Barva in duh	Teža, če je zrak = 1	Nahajališče	Posebne lastnosti	Uničenje in gašenje	Vpliv na človeka	Prva pomoč
Amonijak	NH_3	oster duh	0,59	mrazotvornice, kem. industrija	16–27% v zraku eksplozira	z vod. pršilcem, razred. kisline	draži dihalne organe in oči, duši	svež zrak, kisik, umetno dihanje
Acetilen	C_2H_2	poseben duh	0,90	iz karbida z vodo, za autogeno varjenje in razsvetljava	gori svetlo, močno eksplozira	zračenje, če gori, zapreti dostop zraka	duši	svež zrak, kisik, umetno dihanje
Alkohol (pare)	C_2H_5OH	poseben duh	2krat težje od zraka	kem. industrija, tovarne laka in špirta	gori, eksplozira	z vod. pršilcem	omotijo	svež zrak, kisik, umetno dihanje
Bencin Bencol (pare)	C_6H_6	aromatičen duh	težji od zraka	garaže, kemične čistilnice, industrija laka, kavčuka	gori, eksplozira	ne gasi z vodo, pač pa z zemljo, peskom, peno	omotijo	svež zrak, kisik, umetno dihanje
Cijan Dician Pruska kislina	CN $(CN)_2$ HCN	duh po grenkih mandljih	HCN lažja od zraka	pri gorenju celuloide, filma, gramofonskih plošč; za uničevanje mrčesa	HCN v tekočem stanju lahko eksplozira	dobro zračenje	krvni in živčni strup, zelo nevaren	svež zrak, kisik, umetno dihanje in mrzli polivi; za želodec vodikov peroksid
Fozgen	$COCl_2$	duh po gnilih jabolkih	3krat težji od zraka	vojni plin, pri gašenju s tetraklor-ogljikom	zelo strupen, ne gori	z vod. pršilcem in amonijakom	razjeda stene pljučnih mehurčkov	svež zrak, mir, ne sme se umetno dihati
Klor	Cl	rumenozelen, oster duh	2,45	v kem. industriji	strupen, ne gori	z vod. pršilcem in lužnimi raztopinami	razjeda pljuča in dihalne organe, draži oči	svež zrak, mir, ne sme se umetno dihati
Metan (barski plin)	CH_4	brez	0,55	v premogokopih in jamah, v svetilnem plinu	duši eksplozira (treskavi plini)	zračenje	duši, omoti	umetno dihanje
Nitrozni plini: Dušikov dioksid	NO_2	rdečerjav, sladkega okusa, oster duh	težji od zraka	pri požarih filmov, celuloide, pri razstreljevanju in razkrajanju soliterne kisline	gori, razjeda kovine in rastline	z vod. pršilcem in lužnimi raztopinami, bolje se gasi z apnom	razjeda pljučno tkivo in omoti	svež zrak, kisik, ne umetno dihati
Ogljikov monoksid	CO	brez	0,97	gorenje, kjer primanjkuje zraka, industrijski plini	gori, eksplozira	zračenje	krvni, živčni strup	svež zrak, kisik, umetno dihanje
Ogljikov dvokis	CO_2	malo kiselkast duh	1,52	v jamah, v kletah, v dimu, v kem. industriji sodavice	ne gori	zračenje, pršilec z apneno vodo	duši	svež zrak, kisik, umetno dihanje, toplota
Tetraklor-ogljik (pare)	CCl_4	aromatičen duh	5krat težji od zraka	v gasilnih aparatih	ne gori, v močnem ognju se razkraj v fozgen	zračenje	hitro omoti	svež zrak, kisik
Žveplov dvokis	SO_2	oster duh	2,21	pri gorenju žvepla	ne gori	z vod. pršilcem in lužnimi raztopinami	razjeda dihalne organe, sluznice, kožo in zobe	svež zrak, kisik, ne umetno dihati
Žveplov vodik	H_2S	diši po gnilih jajcih	malo težji od zraka	pri gnitju, v kanalih, v plinarnah	gori	z vod. pršilcem in lužnimi raztopinami	možganski in živčni strup, lahko razjeda, omoti	svež zrak, kisik, previdno umetno dihanje

Poziv

Prostovoljna gasilska četa v Varaždinu proslavi 14. in 15. julija 70 letnico svojega obstoja.

Bilo je to eno prvih društev te vrste na slovanskem jugu.

Ta svoj jubilej proslavi čim najbolj svečano.

Pristojne gasilske oblasti so dovolile, da se vrši vsa prireditve v obliki kongresa.

Pokrovitelj proslave je Njegovo kraljevsko Visočanstvo kraljevič Tomislav.

Predviden je obilen in zanimiv spored, a poskrbeti hočejo, da tembolj gostoljubno in svečano sprejmejo svoje goste.

Ker je zveza z Varaždinom ugodna, opozarja gasilska zajednica vse svoje čete, naj se po možnosti udeležijo te proslave.

Skupno starešinstvo se je udeležilo in pričakuje to tudi od podrejenih mu žup in čet.

POPRAVEK.

V prejšnji (četrti) številki se je v članek »Osnovni pojmi kemije in fizike za gasilce« vrinila sledeča pomota:

Na str. 28. v drugem stolpcu spodaj je izpuščena ena vrsta in se potem zadnji stavek glasi tako:

Da se telo vname, mora biti segreto na gotovo višino toplote, ki jo imenujemo vnetišče; pod vnetiščem razumemo strogo...

.... (str. 29. zgoraj) ... vzeto ono temperaturo, pri...

Dopisi

Žalna. Ob likvidaciji grosupeljske gasilske župe so prejele vse pri njej včlanjene čete lične ročne lekarne. Ker nismo vedeli z njo dosti početi, sta podpredsednik litijske gas. župe tov. Ivan Starec ter tajnik prostov. gas. čete v Žalni tov. Lojze Weber naprosila po širni Dolenjski znanega banovinskega zdravnika g. dr. G. Fedrana, da bi nam predaval o prvi pomoči v nezgodah. Gospod zdravnik se je povabilu odzval in je 11. marca predaval v Gasil. domu v Žalni.

Lepo število gasilcev iz osmerih bližnjih čet je z izredno pazljivostjo sledilo predavateljevim poljudnim besedam, ki so jih spremljale tudi poučne slike. Govoril nam je, kako je pomagati pri raznih krvavitvah, ranah, izvinih, izpahih, kostolomih. Nadalje je obravnaval zastrupljenja z različnimi tekočimi strupi, dimom, ogljikovim okisom itd. Nazorno nam je pokazal umetno dihanje, ki naj se izvaja pri ponesrečencih najmanj 2 uri, v posebnih primerih celo 12 do 16 ur. Pri posameznih primerih prve pomoči v nezgodah se je razvila prav živahna debata, ki je napravila predavanje še bolj zanimivo in je pričala, da tovariši z največjim veseljem sledijo izvajanju predavatelja.

Tov. tajnik se mu je ob koncu v imenu navzočih toplo zahvalil za izčrpna navodila ter ga prosil, da bi se še, v kolikor mu pač dopušča čas, oglasil s poučno besedo pri nas. Za mesec april nam je g. zdravnik obljubil predavanje, ki bo gotovo zanimalo ne le gasilce, ampak tudi ostalo prebivalstvo. Govoril bo o strupenih plinih, o katerih se toliko govori in piše. Zato je prav, da se seznanimo s to nevarnostjo bodočih vojen tudi mi. — Končno se je zahvalil g. zdravniku še tov. župni podpredsednik Iv. Starec.

Gasilska četa na Igu je imela od 5. do 28. aprila t. l. gas. tehnični tečaj, ki ga je obiskavalo od 14—18 tov. in to ob sredah in sobotah. Glede na sedanji okoliš občine, pod katero spada 7 čet, so se od njih udeležile Ig, Iška vas, Iška loka.

Na tečaju je poveljnik gasilske čete Ig tov. Čebular obravnaval praktično in teoretično razvoj gasilstva do danes.

V nedeljo 29. aprila pa je bil še praktičen poizkus z malo in veliko ročno, kakor tudi z motorno brizgalno. Vodil ga je tov. predsednik Podržaj. Želimo, da bi se nam ob priliki še dale iniciative za bodoče delo, za kar se predavateljem najlepše zahvaljujemo.

Črna pri Prevaljah. Reorganizacija našega dosedanjega »Prostovoljnega gasilnega društva« v »Prostovoljno gasilsko četo« se je v zmislu novega gasilskega zakona izvršila dne 12. novembra preteklega leta. Istočasna volitev nove uprave je pokazala ta-le izid: Predsednik tov. Ivan Geršak, poveljnik tov. Ivan Punzengruber, podpoveljnik Jože Bleyer, tajnik Teodor Simetinger, blagajnik tov. Ivan Kovač, orodjar tov. Avgust Brunet. Z ozirom na krajevne razmere je četa razdeljena na dva oddelka. Vodja prvega (Črna) je tov. Rudolf Jernej, vodja drugega (Mušenik) tov. Rudolf Pleiner. Vodja plezalcev je tov. Alojz Simetinger, cevivodja Filip Ropanšek. Po volitvi se je vršila slavnostna prisega ter odpošiljatev vdanostnih brzojavk. Ta historični moment bo ostal vsem pristojnim gasilcem v trajnem spominu.

Dne 31. decembra l. leta je priredila četa običajno silvestrovanje, ki je bilo, kakor vse gasilske prireditve v občini, dokaj dobro obiskano. Ker občinstvo položaj gasilstva dobro razumeva, je mogoče, da se morejo čisti dobički takih in sličnih prireditev, kakor tudi prostovoljni prispevki v veliki meri porabiti za vzdrževanje in nabavo gasilskega orodja. Močorke imamo že od leta 1930., lani smo si nabavili gasilski avto, tako da se lahko postavimo v prvo vrsto moderno opremljenega gasilstva.

Sesti januar je bil že nekaj let dan društvenega občnega zbora. Tudi letos je imela četa na ta dan prvo redno skupščino, na kateri se je razpravljalo o raznih zadevah lokalnega pomena. Prečitana so bila navodila predstojne gasilske župe, ki orisujejo z odločnimi besedami smer, katero morajo čete zasledovati, da se ohrani in pridobi čim večji ugled ter uredi bodoče delovanje čet na podlagi novega gasilskega zakona. Izvolil se je še po omenjenem zakonu predpisani »Nadzorstveni odbor« s tov. Alojzijem Simetingerjem na čelu. Tov. predsednik čete vzbuja s toplimi besedami zavednost članstva. Končno je pozval tov. poveljnik člane, da se pridno, če je mogoče, vedno v polnem številu, udeležijo prihodnjih gasilskih vaj.

Na pustni torek popoldne, sredi veselega pustnega vrvenja, je zatrobil gasilski rog in klical nas gasilce na pomoč. V dimniku neke hiše v sredini vasi so se užgale saje. Ogenj je bil takoj opažen in zadušen, tako, da prihitelim gasilcem ni bilo potrebno stopiti z orodjem v akcijo.

Dnevi 14. in 15. marec t. l. bodo zapisani poleg 31. oktobra in 1. novembra leta 1926. kot črni dnevi krajevne zgodovine. Kakor takratno jesen, so zbesneli letošnjo spomlad elementi nad Črnsko kotlino in povzročili po poplavi ogromno škodo. Vsled neprestanega deževja in radi nenavadno toplega južnega vremena so se v bližnjih gorah topile ogromne snežene mase, ki so kot hudourniki pridrle v dolino. Potoki so narasli kar na 3 do 4 m višine, rušili so v neposredni bližini nahajajoče stanovanjske hiše, hleve, žage in mline. Strašanska voda je odnesla mostove ter spremenila ceste v potoke, rodovitne travnike in polja v struge in v prod. Gasilska četa je imela že zvečer 14. povelje stroge pripravljenosti. Ponoči je bil splošni alarm, plat zvona in gasilski rog sta oznanjala veliko, grozečo nevarnost. Gasilci so delali s prebivalci na vso moč, da so zavarovali z zalaganjem ogrožene objekte, reševali iz njih imetje in živino, patrolirali neprestano ob območju vode ter vršili tu in tam reševalno in pomožno službo. Velikanska škoda, povzročena po povodnji, bi bila znatno večja, če bi ne bilo požrtvovalne pomoči gasilske čete na mestu. Pokazala je pri tej priliki zopet, kakor vedno, da je pripravljena vsak čas biti zvesta in zavedna svojemu nad vse lepemu geslu »Bogu v čast in bližnjemu na pomoč«.

I. B.

Gornja Radgona. Nedelja dne 5. avgusta t. l. naj bo veličasten praznik vseh tovarišev gasilcev iz teritorija bivše mariborske oblasti. Ta nedelja je določena za okrožni župni zlet s sodelovanjem gasilske zajednice, ki bo na skrajni točki severne meje naše domovine v Gor. Radgoni.

Ne samo, da bo ta dan naša četa blagoslovila nov gasilski avto, ta dan naj bo predvsem posvečen ljubezni do naše domovine, ta dan hočemo tovariši gasilci skupno z našim poštenim obmejnim slovenskim ljudstvom dokumentirati našo neomajano ljubezen do skupne domovine Jugoslavije.

Pokrajinski okrožni župni zlet je namenjen predvsem za vse čete teh-le gasilskih žup:

Ljutomer, Murska Sobota, Dolnja Lendava, Laško, Ptuj, Maribor levi breg, Maribor desni breg, Slovenjgradec, Šmarje pri Jelšah in Celje-Konjice.

Vse čete gori omenjenih gas. žup iskreno vabimo obmejni tovariši gasilci, da ta dan pohite v čim večjem številu na ta veliki narodni gasilski praznik v Gor. Radgono. Naj ne bo niti ene čete, katera ne bi poslala vsaj nekaj zastopnikov tovarišev, naj ne bo niti enega gasilca, ki bi ostal doma brez tehtnega vzroka.

Umevno je, da vljudno vabimo tudi vse tovariše gasilce iz ostalih žup Dravske banovine, ravno tako tudi iz sosednje Savske banovine. Bodite uverjeni, da boste s svojim prihodom doprinesli velik del k uspehu te narodne gasilske manifestacije.

Pripravljalna dela so v polnem teku. Vse župne uprave na teritoriju bivše mariborske oblasti so po okrožnici naprosene, da svoje čete opozore že sedaj na to manifestacijo ter da se že sedaj na to pripravljajo. Pokroviteljstvo nad to narodno obmejno gasilsko manifestacijo je blagovolil prevzeti ban Dravske banovine g. dr. Drago Marušič, istočasno je kraljeva banska uprava Dravske banovine stavila na razpolago vse potrebne prostore v gradu in v grajskem drevoredu, tako, da bo tudi za slučaj slabega vremena vse preskrbljeno za nemoten potek te manifestacije.

Soglasno je sklenjeno, da se na to manifestacijo povabijo tudi vsi naši narodni predstavniki: gg. senatorji, poslanci in ostali zastopniki oblasti iz teritorija bivše Štajerske ter smo trdno uverjeni, da bodo ta dan počastili s svojim prihodom našo narodno zavedno postojanko Gor. Radgono.

Tovariši, ta dan bomo imeli tudi priliko, da z nastopom in revijo vseh gas. čet bivše Štajerske izkažemo čast in spoštovanje našemu vrhovnemu starešini vsega jugoslov. gasilstva, tov. Josipu Turku, kakor tudi ostalim skupnim dostojanstvenikom, ki bodo vsekakor osebno prisotni.

Za četrtinsko vožnjo po železnici bomo pravočasno zaprosili, poleg pojačanih rednih vlakov sta predvidena še dva

posebna vlaka in to: eden iz Hodoža, Prekmurje, za gasilske čete iz vsega Prekmurja, eden pa iz Celja za vse čete od Celja do Ormoža. Da pa bo pripravljalni odbor mogel pravočasno ukreniti vse potrebno, že danes prosimo vse čete, da prijavnice, ki jih boste prejeli v začetku meseca junija od svojih gas. žup, nemudoma izpolnite in vrnete svoji župi v nadaljnji postopek.

Posebna vabila in program dobijo vse čete neposredno v začetku meseca junija, istočasno pa bodo prejele tudi od svojih gas. žup prijavnice. Prosimo, da jih v vseh vprašanih čim točneje izpolnijo.

Vsa podrobna pojasnila bodo objavljena naknadno v »Gasilcu« meseca julija in v ostalih dnevnikih, posebno kar se tiče voznega reda posebnih vlakov in znižane cene vožnje po železnici.

Nedelja 5. avgusta naj bo posvečena gasilstvu in narodno obrambnemu delu naše severne meje. To delo pa naj bo izraženo v ljubezni do sočloveka in domovine.

Opozorila

vsem gasilnim društvom

na zelo ugoden nakup sledečih predmetov:

11 kom. raztezalnih lestev do 14 m višine

5 „ dvokolnic za ognjegasne čreva

3 „ lestve 4 m dolge s kljuko

1 voz (neizdelan), ogrodje s 4 art. kolesi

Vse blago je izdelano po predpisih.

Gasilske župe ali posamezna društva dobijo zgoraj navedeno blago po izredno nizki ceni

Interesenti naj se obrnejo na upravo našega lista

Tiskovine = Štampiljke

Znake za proslave in izlete

Najfinejše češke cevi
in vsakovrstno orodje

naročajte pri tvrdki

Herman Zupan

Ljubljana, Mestni trg 9

Zahtevajte cenik!

2 + 2 = 5

Kdor tega ne verjame, naj vloži dvakrat po 2 dinarja na hranilno knjižico

Mestne hranilnice ljubljanske

in že po 5 letih bo imel pri 5% obrestovanju Din 5·10, po 20 letih pa Din 10·55

Vrnite denar

v domače denarne zavode, da bodo mogli z novimi krediti pobijati brezposelnost!

Popolna varnost,

ker za vloge Mestne hranilnice ljubljanske jamči Mestna občina ljubljanska.

Po ceni se prodaja

gasilski avto,
12 sedežen,
v najboljšem stanju
z novo pnevmatiko,
pripraven za priklop
motorke ali ročne
brizgalne ter drugo
primerno orodje ka-
kor: kavlje, lopate
itd. Na avtu je pro-
stora za ca 500_m cevi

Pojasnila daje:
Prostovoljna gasilska četa
TRBOVLJE I.

GASILSKE ČETE, POZOR!

Preden si nabavite potrebne cevi,
Vas vljudno vabim, da si ogledate
mojo zalogo

NORMALNIH GASILSKIH CEVI

izdelke slovitih čeških tovarn, katere
ustrezajo vsem zahtevam!

IVAN N. ADAMIČ

LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA 31
MARIBOR, VETRINJSKA ULICA 20
CELJE, KRALJA PETRA CESTA 33

UČITELJSKA TISKARNA
LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA UL. 6

tiska vse za Vas

n. pr. društveno glasilo, tiskovine, pisemski papir, vabila, po-
setnice, letake, lepake, cenike, kataloge in še mnogo drugega

KNJIGARNA

LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA UL. 6
MARIBOR, TYRŠEVA CESTA 44

Ima bogato zalogo leposlovnih in strokovnih knjig za Vaše knjiž-
nice in za Vašo osebno uporabo. Poleg slovenskih knjig ima
tudi zalogo drugih slovanskih, francoskih, angleških in nemških
knjig. — Revije, časopisi, znanstveni listi. — Velika zaloga slik.

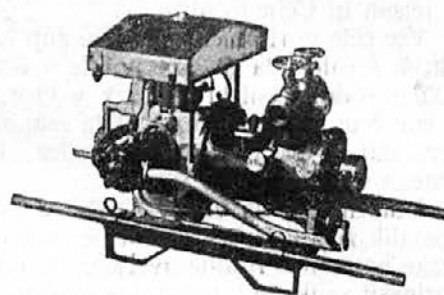
Pišite po kataloge in cenike!

Gasilskim četam dobavlja po najnižjih cenah:

Poset brezplačen!

Motorne brizgalne vseh vrst
Cevi, konopljene in gumijaste
Spojke, prehodnike in usisnike
Montira brizgalne na avtomobile
Prevzema v popravilo brizgalne in orodje

*Zahtevanje pojasnila
in ponudbe!*

ANDREJ SUPAN Ljubljana VII, Celovška cesta 50

Posluje po vsej Jugoslaviji. Ustanovljena leta 1913.

»**JUGOSLAVIJA**«
SPLOŠNA ZAVAROVALNA DRUŽBA

Ravnateljstvo za Dravsko banovino v Ljubljani.

Sklepa:

1. požarna zavarovanja,
2. življenjska zavarovanja,
3. nezgodna in jamstvena zavarovanja,
4. zavarovanja proti škodam vsled tatinskega vloma,
5. transportna zavarovanja,
6. zavarovanja proti škodam vsled razbitja stekla.

Največji tu delujoči zavod. - Družba je prevzela od „Graške vzajemne zavarovalnice“ in od zavarovalnih družb „Feniks“ (požarni oddelek) in „Franko-Hongroise“ ves njih kupčijski obstoj v naši državi. - Najnižje tarife. Takojšnja izplačila škod.

Po naredbi ministrstva za vojsko in mornarico nadomeščajo police splošne zavarovalne družbe „JUGOSLAVIJE“ ženski kavelje za častnike.

Telefon 2571. PISARNA: TYRŠEVA CESTA ŠT. 15. Telefon 2571.

Jugoslovanska zavarovalna banka
»**Slavija**«

sprejema zavarovanja za požar, vlom, zakonito jamstvo, telesne nezgode, avtomobilske škode, transport, točo in razne vrste življenjskega in pogrebne zavarovanja. Lastna poslopja v Ljubljani, Sarajevu, Osijeku in Novem Sadu. Kupčijska zveza s češko banko Slavijo v Pragi.

Generalno ravnateljstvo v Ljubljani
Telefon števil. 2176 in 2276

Konrad Rosenbauer & drug

tovarna gasilskega orodja Celje

priporoča prvovrstne najmodernejše
motorne brizgalne
od 5 do 90 KS, 300 do 2500 litrov vode na minuto in 30 atmosfer, prenosne dvo- in štirikolesne.

Avtomobilske brizgalne
vseh vrst.

Avtomobile s tanki
za škropljenje cest in gašenje ognja.

Avtomobile in vozove za moštvo.

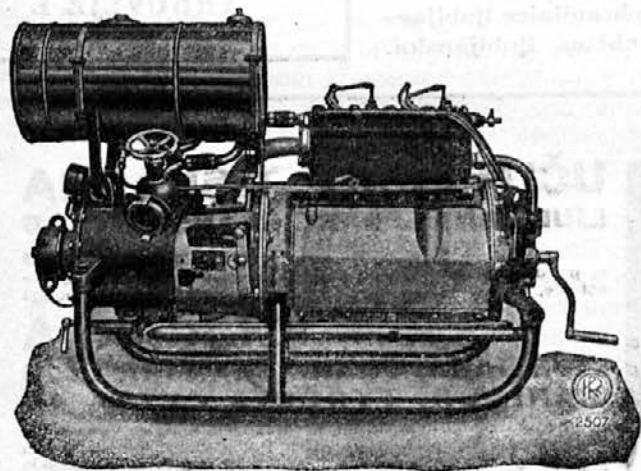
Kletne sesalke.

Posebne sesalke,
ki dvigajo vodo iz globine.

Cevi konopljene
običajne in gumirane. Tovarniško vezanje istih.

Lestve
vseh vrst. Za osebno opremo čelade, pasove, piščalke itd.

Plinske maske.
Spojke, predhodnike, različne ročnike in ustnike, razdelnice. Vsa izdelava najnovejšega sistema.
Ponudbe in pojasnila, kakor poset so vsak čas na razpolago.
Cene solidne.

Dvocilindrska motorna brizgalnica, model 1929, 18/20 HP., pritisk do 16 atmosfer. Hladilnik novega sistema, ogrevanje črpalke s toplo čisto vodo.